

Ľudovít XVI., svätý kráľ a mučeník: katolík kráčajúci na smrť a jeho testament

Laurent Demets

21. januára 2022   ✝ História

Zdroj: wikimedia commons

Sprievod do večnosti

20. januára 1793 Národný konvent odsúdil Ľudovíta XVI. na smrť a jeho poprava bola naplánovaná na nasledujúci deň. Kráľ Ľudovít sa večer rozlúčil s manželkou a deťmi. Nasledujúci deň, 21. januára, bol chladný a mokrý. Ľudovít vstal o piatej. O ôsmej hodine dorazila garda pozostávajúca z tisícky jazdcov, ktorí eskortovali bývalého kráľa na miesto popravy. Ľudovíta na jeho žiadosť sprevádzal kňaz Henry Essex Edgeworth, Angličan žijúci vo Francúzsku, ktorý tieto okamihy zaznamenal.

„Keď sa kráľ ocitol v kočiari, kde sa so mnou nesmel zhovárať, ani som sa mu nesmel prihovoriť bez svedkov, zachoval hlboké mlčanie. Podal som mu svoj breviár, jedinú knihu, ktorú som mal pri sebe, a vyzeralo to, že ju prijal s radosťou. Zdalo sa, že chce, aby som mu ukázal žalmy, ktoré sa najviac hodia pre jeho situáciu, a pozorne ich so mnou recitoval. Žandári bez toho, aby prehovorili, zdali sa byť ohromení a zmätení pokojnou zbožnosťou svojho panovníka, ku ktorému sa nepochybne nikdy predtým nepriblížili tak blízko.

Sprievod trval takmer dve hodiny; ulice boli lemované občanmi, všetci ozbrojení, niektorí s kopijami a niektorí s puškami, koč bol obkolesený vojakmi. Ako ďalšie opatrenie umiestnili pred kone niekoľko bubnov, ktoré mali prehlásiť akýkoľvek prípadný hluk alebo šum v prospech kráľa. Nikto sa však neobjavil ani pri bránach, ani na oknách a na ulici nebolo vidieť nič, iba ozbrojených občanov – občanov, ktorí sa všetci ponáhľali spáchať zločin, ktorý možno v hĺbke duše nenávideli.

Koč tak v tichosti smeroval na Námestie Ľudovíta XV. a zastavil sa uprostred veľkého priestoru vytvoreného okolo popraviska, ktorý bol obkolesený delami a za ním sa rozprestieral ozbrojený dav, kam až oko dovidelo. Len čo kráľ zbadal, že koč zastavil, otočil sa ku mne a pošepol mi: „Ak sa nemýlim, dorazili sme.“ Mlčky som prikývol. Jeden zo strážcov otvoril dvere koča a žandári chceli vyskočiť, ale kráľ ich zastavil a dotknúc sa môjho kolena im

s majestátnym tónom povedal: „Páni, odporúčam vám tohto dobrého muža; dajte pozor, aby sa mu po mojej smrti nedostalo urážky – nedovoľte to.“ Len čo kráľ vystúpil z koča, obklúčili ho traja strážcovia a chceli ho vyzliecť, ale on ich odmietol – sám sa vyzliekol, rozviazal si nákrčník, rozopol si košeľu a upravil si ju. Zdalo sa, že strážcovia, ktorých kráľova rozhodná tvár na chvíľu vyviedla z miery, sa opäť osmelili. Opäť ho obklúčili a chceli mu chytiť ruky. „O čo vám ide?“ spýtal sa kráľ a stiahol ruky. „Zviazať vás,“ odpovedali tí darebáci. „Zviazať ma,“ povedal kráľ rozhorčene. „Nie! Toto nikdy nedovoľím: robte, čo vám prikázali, ale nezviažte ma.“

Cesta vedúca na popravisko bola nesmierne ťažká; kráľ sa musel opierať o moje rameno a podľa pomalosti, s akou postupoval, som sa chvíľu obával, že ho odvaha opustí; aké však bolo moje prekvapenie, keď som prišiel na posledný schod, pocítil som, že náhle pustil moju ruku a pevnou nohou prešiel celú šírku popraviska! Svojím pohľadom umlčal pätnásť či dvadsať bubnov stojacich oproti a hlasom takým silným, že ho muselo byť počuť až na Pont Tournant, zreteľne vyslovil pamätné slová: **„Zomieram nevinný za všetky zločiny, ktoré mi boli pripísané; odpúšťam tým, ktorí zapríčinili moju smrť; a modlím sa k Bohu, aby krv, ktorú sa chystáte preliať, nikdy nepostihla Francúzsko.“**

Postupoval ďalej, keď muž na koni v národnej uniforme s divokým pokrikom prikázal bubnovať. Súčasne bolo počuť mnoho hlasov, ktoré povzbudzovali katov. Zdalo sa, že sami ožili, keď sa násilím zmocnili najctihodnejšieho z kráľov a vtiahli ho pod čepel' gilotíny, ktorá jediným úderom oddelila jeho hlavu od tela. To všetko sa udialo v okamihu. Najmladší zo strážcov, ktorý vyzeral asi na osemnásť rokov, okamžite chytil hlavu a ukazoval ju ľuďom, keď kráčal po popravisku; tento obludný obrad sprevádzal tými najodpornejšími a najneslušnejšími gestami. Najprv zavládlo strašné ticho, ale nakoniec sa ozvalo niekoľko výkrikov „Vive la Republique!“. Postupne sa hlasy množili a za necelých desať minút sa tento tisíckrát opakovaný výkrik stal všeobecným pokrikom davu a každý klobúk bol vo vzduchu.“

Odkazy: Cronin, Vincent, Louis and Antoinete (1975); Edgeworth, Henry in Thompson, J. M., English Witnesses of the French Revolution (1938, Memoáre, pôvodne vydané 1815).

***

Ľudovít XVI. s rodinou

zdroj: wikimedia commons

Posledná vôľa Ľudovíta XVI.

V mene Najsvätejšej Trojice, Otca, Syna a Ducha Svätého

Dnes, 25. decembra 1792, ja, francúzsky kráľ Ľudovít XVI., ktorý som už viac ako štyri mesiace uväznený so svojou rodinou vo veži parížskeho chrámu tými, ktorí boli mojimi poddanými, a už jedenásť dní som odrezaný dokonca od svojej rodiny; navyše som súdený v procese, ktorého koniec nie je možné predvídať kvôli ľudským vášňam a pre ktorý nemožno nájsť zámienku ani dôvod v žiadnom existujúcom zákone. Keďže nemám iných svedkov ako Boha, ku ktorému sa môžem obrátiť, týmto v jeho prítomnosti vyhlasujem svoje posledné želania a pocity.

Zverujem svoju dušu Bohu, svojmu Stvoriteľovi; prosím ho, aby ju prijal vo svojom milosrdenstve, aby ju neposudzoval podľa jej zásluh, ale podľa zásluh nášho Pána Ježiša Krista, ktorý sa obetoval Bohu, svojmu Otcovi, za nás ostatných ľudí bez ohľadu na to, aké mali zatvrdnuté srdcia, a predovšetkým za mňa.

Zomieram v spoločenstve s našou svätou Matkou, katolíckou, apoštolskou, rímskou Cirkvou, ktorá má autoritu v neprerušenej postupnosti od svätého Petra, ktorému ju zveril Ježiš Kristus; pevne verím a vyznávam všetko, čo je obsiahnuté vo vyznaní viery a v Božích a cirkevných prikázaniach, vo sviatostiach a tajomstvách, v tých, ktoré učí a vždy učila katolícka Cirkev. **Nikdy som si nenárokoval právomoc posudzovať spôsoby vykladania dogiem Cirkvi Ježiša Krista, ale súhlasím a vždy budem súhlasiť, ak mi Boh dá život, s rozhodnutiami, ktoré vydávajú a vždy budú vydávať cirkevní predstavení svätej katolíckej Cirkvi v súlade s disciplínou, ktorú Cirkev dodržiava od čias Ježiša Krista.**

Z celého srdca ľutujem našich bratov, ktorí sa možno mýlia, ale nesúdim ich, a nemám ich menej rád v Kristovi, ako nás učí naša kresťanská láska. Prosím Boha, aby mi odpustil všetky moje hriechy. Snažil som sa ich svedomito spoznať, znenávidieť ich a pokoriť sa v Jeho prítomnosti. Keďže mi znemožnili vyspovedať sa, prosím Boha, aby prijal moje vyznanie, za to, že som dal svoje meno (hoci to bolo proti mojej vôli) na činy, ktoré by mohli byť v rozpore s disciplínou a vierou katolíckej Cirkvi, ku ktorej som vždy zostal úprimne pripútaný. Prosím Boha, aby prijal moje pevné predsavzatie, ak mi dá život, čo najskôr sa vyspovedať zo svojich hriechov pred katolíckym kňazom a prijať sviatosť pokánia.

Prosím všetkých, ktorých som mohol neúmyselne uraziť (pretože si nepamätám, žeby som niekoho bol urazil vedome), alebo tých, ktorým som mohol dať zlý príklad či pohoršenie, aby mi odpustili zlo, ktoré som im podľa ich názoru mohol spôsobiť.

Prosím ich, aby sa pripojili k mojim modlitbám o odpustenie mojich hriechov.

Z celého srdca odpúšťam tým, ktorí sa stali mojimi nepriateľmi bez toho, aby som im k tomu dal nejaký dôvod, a prosím Boha, aby im odpustil, ako aj tým, ktorí mi svojou falošnou alebo nesprávne pochopenou horlivosťou spôsobili veľa škody.

Zverujem Bohu svoju manželku a svoje deti, svoju sestru, tety, bratov a všetkých, ktorí sú so mnou spojení pokrvnými alebo inými zväzkami. Osobitne prosím Boha, aby sa zľutoval nad mojou manželkou, mojimi deťmi a mojou sestrou, ktoré so mnou tak dlho trpeli, aby ich podopieral svojou milosťou, ak ma stratia, a to dovtedy, kým zostanú na tomto svete.

Svoje deti zverujem manželke; nikdy som nepochyboval o jej materinskej láske k nim. Nech z nich predovšetkým vychová dobrých kresťanov a čestných ľudí; aby sa na lákadlá tohto sveta pozerali ako na

veľmi nebezpečné a pomínuteľné veci a aby svoju pozornosť upriamili na jedinu pevnú a trvalú slávu, na večnosť. Prosím svoju sestru, aby sa aj naďalej láskavo starala o moje deti a zastúpila im matku, ak by sa im prihodilo nešťastie a prišli by o ňu.

Prosím svoju manželku, aby mi odpustila všetku bolesť, ktorú pre mňa vytrpela, a trápenie, ktoré som jej počas nášho zväzku spôsobil, a nech si je istá, že v ničom nemám na ňu ťažké srdce, ak by si niečo vyčítala.

Svojim deťom vrúcne prikazujem, aby po tom, po láske k Bohu, ktorý by mal byť na prvom mieste, zostali navždy zjednotené medzi sebou, podriadené a poslušné svojej matke a vďačné za všetku starostlivosť a námahu, ktorú im venovala, ako aj na moju pamiatku. Prosím ich, aby moju sestru považovali za svoju druhú matku.

Nabádam svojho syna, keby mal to nešťastie, že sa stane kráľom, aby si uvedomil, že musí robiť všetko pre šťastie svojich spoluobčanov; aby zabudol na všetku nenávisť a všetky trápenia, najmä na tie, ktoré súvisia s nešťastím a smútkom, ktoré prežívam; že ľudí môže urobiť šťastnými len tak, že bude vládnuť podľa zákonov; ale zároveň aby si uvedomil, že kráľ si nemôže získať úctu a konať dobro, ktoré má v srdci, ak nemá potrebnú autoritu, a že inak, keď sa zamotá do svojich aktivít a nevzbudzuje rešpekt, narobí viac škody než úžitku.

Náhrobok Ľudovíta XVI. a Márie Antoinetty

zdroj: wikimedia commons

Nabádam svojho syna, aby dbal o všetkých ľudí, ktorí sú mi oddaní, nakoľko mu to len okolnosti dovoľia, aby pamätal, že je to svätá podlžnosť, ktorú mám voči deťom a príbuzným tých, ktorí pre mňa zahynuli, a tiež tých, ktorí sú kvôli mne nešťastní. Viem, že medzi tými, čo mi boli nablízku, je veľa ľudí, ktorí sa ku mne nesprávali tak, ako mali, a ktorí dokonca prejavili nevďačnosť, ale ja im odpúšťam (vo chvíľach trápenia a nepokoja človek často nie je pánom sám nad sebou), a prosím svojho syna, aby, ak nájde príležitosť, pamätal na nich v ich nešťastí.

Chcel som tu prejaviť svoju vďačnosť tým, ktorí mi prejavovali úprimnú a nezištnú náklonnosť; ak ma na jednej strane veľmi bolela nevďačnosť a nelojálnosť tých, ktorým som vždy preukazoval láskavosť, ako aj ich príbuzných a priateľov, na druhej strane ma utešovalo, keď som videl náklonnosť a dobrovoľný záujem, ktorý mi mnohí prejavovali. Prosím ich, aby prijali moju vďaku.

V situácii, v ktorej sa nachádzam, mám obavy, žeby som ich ohrozil, keby som o nich otvorene hovoril, ale najmä odporúčam svojmu synovi, aby hľadal príležitosť prejaviť im uznanie.

Považoval by som však za hanobenie národa, keby som otvorene neodporučil svojho syna MM. de Chamilly a Hue, ktorých úprimná náklonnosť ku mne viedla k tomu, že spolu so mnou boli uväznení v tomto smutnom príbytku. Odporúčam aj Clery, ktorého pozornosť môžem len chváliť, odkedy je u mňa. Keďže to bol on, kto zostal so mnou až do konca, prosím pánov z komúny, aby mu odovzdali moje šaty, hodinky, peňaženku a všetky ostatné drobné veci, ktoré mi boli odobraté.

Tým, ktorí ma strážia, veľmi rád odpustím zlé zaobchádzanie a nepríjemnosti, ktoré mi spôsobili v presvedčení, že konajú dobre. Našiel som medzi nimi niekoľko citlivých a súcitných duší – nech si vo svojich srdciach užívajú pokoj, ktorý im ich spôsob myslenia poskytuje.

Prosím, aby MM. de Malesherbes, Tronchet a de Seze prijali všetky moje poďakovania a prejavy mojich citov za všetku starostlivosť a námahu, ktorú pre mňa vynaložili.

Na záver vyhlasujem pred Bohom, pripravený pred Neho predstúpiť, že si nevyčítam žiadny zo zločinov, z ktorých som obvinený.

Vyhotovené v dvoch exemplároch v chrámovej veži 25. decembra 1792.

Ľudovít

Archives Nationales, Paríž, datované 25. decembra 1792; odovzdané kráľom M. Baudraisovi, mestskému úradníkovi, 21. januára 1793, niekoľko okamihov pred jeho odchodom na miesto popravy. Baudrais ho okamžite podpísal, aby potvrdil jeho pravosť, a uložil ho v obci, kde ho podpísali a potvrdili tajomník Coulomneau a podpredseda Drouel.

Preklad z rorate-caeli.blogspot.com

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/ludovit-xvi-svaty-kral-a-mucenik-katolik-kracajuci-na-smrt-a-jeho-testament/>